

ПРАКТИКА З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Методичні рекомендації
для здобувачів фахового молодшого бакалавра
спеціальність 013 «Початкова освіта»

Харків
2024

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ПРАКТИКА

З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Методичні рекомендації
для здобувачів фахового молодшого бакалавра
спеціальність 013 «Початкова освіта»

Харків
2024

Укладачі:

Ю. Блудова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

О. Ільїна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

О. Кузнецова, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Рецензенти:

С. Беляєв доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

О. Загребельний кандидат педагогічних наук, заступник начальника гуманітарного факультету по роботі з особливим складом Національної академії Національної гвардії України.

П 69 Практика з виховної роботи: метод. рекомендації для здобув. фахової передвищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта для освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр / уклад. : Ю. Блудова, О. Ільїна, О. Кузнецова; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2024. – 52 с.

У методичних рекомендаціях подана інформація про місце та значення виховної роботи в період педагогічної практики, розкриваючи її види, завдання та призначення. Подаються також поради здобувачам освіти і методистам щодо підготовки й проведення виховного заходу з погляду виконання обов'язків класного керівника, складання психолого-педагогічних характеристик на учня, класний колектив. Описані загальні положення щодо проходження практики, зазначено мету, основні завдання, очікувані результати та зміст практики, обов'язки студентів та керівників, вимоги до звітної документації тощо.

Методичні рекомендації до проведення практики з виховної роботи підготовлені на основі програм практик та розраховані для студентів фахової передвищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта для освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

УДК 377.8.091.33-027.22:373.3(072)

Затверджено на засіданні науково-методичної ради психолого-педагогічного факультету Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Протокол № 2 від 09 жовтня 2024 року)

© ХПФК КЗ «ХГПА» ХОР

©Блудова Ю., Ільїна О., Кузнецова О. 2024.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
Загальні положення щодо забезпечення освітнього компонента «Практика з виховної роботи».....	6
Мета та завдання практики.....	8
Очікувані результати після проходження практики.....	10
Зміст практики.....	14
Звітна документація з практики.....	18
Організація та керівництво практикою.....	21
Методичні рекомендації щодо спостережень за проведенням виховних занять.....	27
Методичні рекомендації щодо підготовки, проведення та самоаналізу виховних занять.....	29
Методичні рекомендації щодо здійснення виховної діяльності студентами-практикантами у дистанційній формі	33
Контроль та оцінювання здобутих компетентностей.....	34
Політика практики.....	38
ПІСЛЯМОВА.....	39
ДЖЕРЕЛА.....	40
ДОДАТКИ.....	45

ПЕРЕДМОВА

Педагогічна практика є важливою складовою у системі професійної підготовки майбутніх учителів. Студенти шляхом особистого досвіду оволодівають уміннями і навичками викладання предметів у закладі загальної середньої освіти і виховання учнів; вчаться самостійно і творчо застосувати ті знання, які вони здобули в процесі навчання у закладі вищої педагогічної освіти.

Для того, щоб керувати складним і суперечливим процесом виховання, від вчителя вимагається глибоко знати і розуміти закономірності формування суспільно-цінних і особистісно-значущих якостей особистості школяра. До них відносяться: соціальна спрямованість виховання; поетапний характер виховної роботи; концентризм у вихованні якостей особистості; багатофакторний характер виховного процесу. На основі перерахованих принципів та інших закономірностей базуються принципи виховної роботи, які відображаються у процесі педагогічної практики з виховної роботи.

Педагогічна практика з виховної роботи дає можливість здобувачам фахової передвищої освіти ознайомитися з діяльністю вчителя як вихователя, особливостями системи виховної роботи в закладі загальної середньої освіти, змістом, формами і методами виховної роботи з учнями різного віку. Сучасна школа потребує змін в освітньому процесі з урахуванням вимог Нової української школи, зокрема під час виховної роботи з учнями. Плануючи виховні заходи, важливо включати у виховну діяльність початкових класів ранкові зустрічі, ігрову діяльність з конструктором LEGO, елементи інтегрованих занять.

Загальні положення щодо забезпечення освітнього компонента

«Практика з виховної роботи»

Педагогічна практика є невід'ємною частиною професійної педагогічної освіти, вона проводиться відповідно до державних освітніх стандартів та навчальних планів відповідних спеціальностей.

ОК «Практика з виховної роботи» є складовою ОП підготовки фахівців фахової передвищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 013 Початкова освіта. Освітній компонент спрямований на організацію виховної роботи у початкових класах НУШ, враховуючи наскрізні виховні лінії.

У процесі педагогічної практики студенти набувають таких професійних умінь: визначають мету і завдання освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, вивчають особливості учня і можливості його розвитку в колективі; планують педагогічну діяльність; використовують різні форми і методи організації освітнього процесу; співпрацюють з учнями і вчителями; на основі спостережень аналізують навчальну і виховну роботу, корегують її, вчаться використовувати теоретичні знання в реальній практичній дійсності.

У процесі педагогічної практики активізується процес професійного становлення і самовизначення майбутніх учителів, залучення їх до творчого досвіду колег й інноваційного пошуку, відчувається потреба в педагогічних знаннях і вміннях. Теоретичні знання набувають для студентів практичного змісту, оскільки практична діяльність ставить їх перед необхідністю шукати відповіді на постійно виникаючі питання про завдання, зміст, форми і методи освітньої-виховної діяльності зі школярами.

Опис освітнього компонента «Практика з виховної роботи» представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка» (шифр і назва)	Цикл професійної підготовки	
	Спеціальність 013 Початкова освіта		
Модулів – 1	Освітня кваліфікація – вчитель початкової школи	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
Загальна кількість годин -180		3-й, 4-й, 5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – - практичні – 6 год. самостійної роботи студента – 3 год.	Освітній ступінь: Фаховий молодший бакалавр	Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		100 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Для здобувачів фахової передвищої освіти практика з виховної роботи проходить один раз на тиждень та триває відповідно до графіка освітнього процесу по 2 години на тиждень. Загальна тривалість практики 180 годин (6 кредитів ECTS). З них 100 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота студентів.

Мета та завдання практики

Нова українська школа внесла зміни в організацію виховної роботи, наголосивши на імплементації наскрізного компоненту виховання в освіті. Наразі виховання є невід'ємним компонентом кожного уроку, тому при плануванні освітньої діяльності вчитель зобов'язаний враховувати наскрізні виховні лінії. НУШ не ставить перед учителем початкової школи нових завдань чи вимог, НУШ пропонує нові підходи до здійснення всім нам відомих функцій.

Згідно з концепцією «Нова українська школа» наскрізний процес виховання передбачає перехід від окремих заходів з моралі до втілення виховного процесу під час урочної діяльності. Тобто, виховний вплив на особистість дитини має відбуватись через кожен навчальну дисципліну. Зрозуміло, що окремі предмети мають різний потенціал для здійснення виховного впливу. Але в цьому аспекті на перший план виступає саме професіоналізм та підготовка учителя початкових класів.

Отже, практика з виховної роботи є важливою ланкою в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Метою практики є оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти сучасними методами, формами організації виховного процесу у НУШ, формування в них фахових умінь і навичок, потреби систематичного поповнення знань та творчого застосування їх на практиці.

Завдання практики з виховної роботи:

1. Закріпити теоретичні знання, отримані здобувачами фахової передвищої освіти у процесі навчання.
2. Розвивати професійну мотивацію, професійно значущі риси і якості особистості майбутнього вчителя початкових класів.

3. Формувати вміння планувати і проводити виховну роботу на основі загальнолюдських цінностей і патріотизму, передбачених концепцією НУШ.
4. Оволодівати і відпрацьовувати методи і прийоми створення виховного освітнього середовища НУШ.
5. Розвивати вміння спостерігати, аналізувати та узагальнювати виховну діяльність учителя початкових класів та однокласників.
6. Формувати вміння самостійно приймати професійно значущі рішення.

Очікувані результати після проходження практики

Проходження практики спрямоване на формування **інтегральної компетентності** - здатність самотійно виконувати складні спеціалізовані завдання в професійно-педагогічній діяльності та нести відповідальність за результати своєї діяльності та діяльності молодших школярів в освітньому процесі.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти як відповідальний громадянин, усвідомлювати цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до спілкування державною мовою.

ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-8. Здатність до міжособистісної взаємодії в різних соціальних ситуаціях та критичного оцінювання соціальних подій та явищ.

ЗК-9. Здатність до спілкування іноземною мовою (за потреби).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-1. Здатність до опанування та застосування в педагогічній практиці системи психолого-педагогічних та науково-професійних знань і умінь, що є базовими для реалізації змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

СК-2. Здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації і здійснення освітнього процесу в початковій школі на основі врахування вікових та індивідуальних особливостей, навчальних досягнень здобувачів початкової освіти.

СК-3. Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК-4. Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

СК-5. Здатність до використання у освітньому процесі методик навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня.

СК 7. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.

СК8. Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК-10. Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

СК-11. Здатність до активного залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

СК-13. Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища..

СК-14. Здатність усвідомлювати особисті відчуття і почуття, управляти власними емоційними станами.

СК-15. Здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей.

Програмні результати навчання

Вивчення курсу спрямоване на досягнення таких *результатів навчання*:

РН1. Вивчати та використовувати фахову літературу під час планування освітнього процесу в початковій школі.

РН2. Дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

РН3. Планувати роботу вчителя, а саме здійснювати: календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, поурочне планування, планування виховної роботи, планування професійного саморозвитку вчителя.

РН4. Організовувати взаємодію із профільними фахівцями щодо планування освітнього процесу.

РН5. Здійснювати педагогічну діагностику молодшого школяра.

РН6. Проводити освітній процес у початковій школі.

РН7. Знати мету, завдання, зміст, методи та засоби, організаційні форми початкової освіти, суть процесів навчання, виховання й розвитку учнів початкової школи.

РН8. Використовувати в освітньому процесі систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РН9. Знати, розуміти і використовувати в освітньому процесі методики навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РН11. Розуміти та забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

РН12. Вміти залучати батьків до освітнього процесу в початковій школі на засадах партнерства.

РН13. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування.

РН14. Вміти створювати безпечні, психологічно комфортні умови освітнього процесу, використовувати прийоми попередження та протидії булінгу.

РН16. Мати навички створення здоров'я збережувального освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний розвиток молодших школярів.

РН17. Розуміти, дотримуватися правил, ціннісних орієнтацій закладу освіти, зберігати та примножувати його традиції.

РН18. Уміти врахувати при створенні освітнього середовища індивідуальні потреби учнів.

РН19. Розуміти, аналізувати, усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти, а також систему цінностей, мету і завдання професійної діяльності вчителя.

РН20. Усвідомлювати потреби у саморозвитку, вміти аналізувати та визначати сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності.

У процесі дистанційної практики здобувачі освіти опановують наступні професійні види діяльності:

- організаційні: уміння дистанційно організовувати різноманітні види навчально-пізнавальної діяльності зі здобувачами освіти, налагоджувати свою діяльність;

- методичні: володіння методами і прийомами дистанційної роботи із здобувачами освіти за допомогою веб-ресурсів, відео-матеріалів, презентацій та ін.;

- прикладні: уміння використовувати веб-середовище дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання, сучасні технології дистанційного навчання у режимі синхронного та асинхронного навчання для виконання обов'язків вчителя ЗЗСО;

- виготовляти навчальні та дидактичні матеріали, естетично подавати їх здобувачам освіти з урахуванням дистанційної форми навчання.

Зміст практики

У період практики особливо інтенсивно проходить процес формування професійних умінь і навичок, оскільки вона здійснюється в умовах, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності, і, фактично, являє собою організацію самостійної практичної діяльності, спрямованої на вирішення конкретних професійно-орієнтованих завдань.

Організація та проведення практики у дистанційному режимі відбувається у двох форматах: синхронному та асинхронному. Асинхронний режим передбачає взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронні засоби зв'язку; синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

Здобувачі вищої освіти проходять практику з виховної роботи у 3, 4 та 5 семестрах. Тривалість практики – 180 год (6 кредитів ECTS).

Завдання практики з виховної роботи адаптовані до умов дистанційного навчання у синхронному або асинхронному режимах. У роботі із здобувачами вищої освіти можуть бути використані такі онлайн-платформи ZOOM, Google Meet, Skype, сервіси Google Classroom, LearningApps, месенджери Viber, Telegram, електронна пошта тощо.

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти розробляють конспекти виховних занять, візуальні презентації у PowerPoint/Canva, готують відео-заняття, здійснюють аналіз конспектів/відео занять, працюють із сайтами закладів освіти. Взаємодія практикантів з учасниками освітнього процесу баз

практик відбувається шляхом застосування цифрових ресурсів (онлайн-сервісів, електронної пошти, месенджерів та платформ).

У перший день практики здобувачі вищої освіти ознайомлюються з навчально-матеріальною базою ЗЗСО, проводять зустрічі з директором або заступником директора, учителями. Викладач-керівник практики здійснює розподіл здобувачів вищої освіти по класам молодшої школи, знайомить з учителями.

Практика виховної роботи здійснюється один раз на тиждень у запланований день практики.

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти:

- вивчають виховну роботу у класі у контенті концепції НУШ;
- вчаться планувати виховну роботу, залишаючи місце для творчості педагога та учнів щодо створення форми та змістового наповнення плану з виховної роботи;
- вчаться планувати виховну роботу, ураховуючи дистанційний формат навчання;
- розробляють та проводять виховні заходи у різних формах та різного напрямку відповідно до ціннісних ліній НУШ (розробка конспектів заходів, проведення та їх аналіз із використанням таких форматів: аудіо-відео запис, візуальні презентації у PowerPoint/Canva; проведення виховних заходів за допомогою цифрових ресурсів та інструментів);
- удосконалюють уміння дистанційно організовувати різноманітні види виховної діяльності з учнями початкової школи;
- удосконалюють уміння застосовувати методи і прийоми дистанційної роботи з дітьми початкової школи за допомогою веб-ресурсів, відео матеріалів, презентацій тощо;
- виготовляють навчальні та дидактичні матеріали, які можна застосовувати з дітьми під час онлайн-навчання (виготовлення та представлення матеріалів (відео, фото, аудіо, візуальні презентації у PowerPoint/Canva, ілюстрації, постери,

інфорграфіку, робота на віртуальній дошці тощо) викладачу-керівнику практики та вчителям у синхронному або асинхронному режимі навчання);

- оформлюють щоденник педагогічної практики (ведення електронного або рукописного щоденника та представлення його викладачу-керівнику практики через електронні ресурси);

- відвідують та аналізують виховні заходи одногрупників та учителів початкових класів за допомогою відео матеріалів, що знаходяться у відкритому доступі у мережі інтернет чи під час синхронної моделі навчання у ZOOM, Google Meet;

- здійснюють методичну допомогу вчителю початкових класів у розробці та підготовці дистанційних виховних заходів;

- формують та оформлюють електронне портфоліо (щоденник практики, план виховної роботи, розробки власних виховних заходів у вигляді візуальних презентацій у PowerPoint/Canva, наочні електронні матеріали).

Упродовж навчального семестру кожен здобувач вищої освіти повинен провести 4-5 виховних заходів, одне з яких є заліковим.

Уся звітна документація розміщується здобувачами фахової передвищої освіти у Google Classroom в електронному вигляді.

Подальша виховна робота проводиться відповідно до індивідуального плану роботи на семестр.

Індивідуальний план уміщує:

- ✓ вивчення освітньої роботи у класі (спостереження уроків, позакласних заходів, спілкування з учнями на перерві, бесіди з учителями, ознайомлення з класною документацією тощо);

- ✓ виконання конкретної виховної роботи (виховні заходи різного напрямку та різні форми роботи);

- ✓ оформлення робочого зошита педагогічної практики;

- ✓ педагогічна допомога окремим учням класу;

✓ робота з метою надання допомоги вчителю, вихователю (участь у підготовці та проведенні масових виховних заходів, робота гуртків, виготовлення наочних посібників, випуск газети тощо).

Діяльність методиста практики та здобувачів на кожному з етапів висвітлено у табл. 2.

Таблиця 2

	Зміст роботи	Форма навчального заняття	Завдання для самостійної роботи
Змістовний модуль 1. Введення у спеціальність			
1.	Вступ. Зміст і завдання практики.	практич. зан. 4 год. сам. роб. 2 год.	1. Ознайомитися з програмою практики. 2. Опрацювати методичні матеріали щодо організації і проходження практики.
2.	Вивчення освітнього середовища НУШ в контексті здійснення виховної роботи в початковій школі.	практич. зан. 4 год. сам. роб. 4 год.	Створення творчого проєкту «Ідеальний клас НУШ»
3.	Відвідування ЗЗСО. Розподіл по класах, знайомство з учителями, учнями та адміністрацією школи. Спостереження та аналіз діяльністю учителя початкових класів.	практич. зан. 8 год. сам. роб. 6 год.	1. Оформлення висновків щодо спостереження роботи учителя початкових класів. 2. Добір матеріалів для створення виховних заходів відповідно до вікових характеристик учнів.
4	Укладання власного плану виховних заходів для конкретного класу	практич. зан. 8 год. сам. роб. 4 год.	Оформлення плану виховних заходів
5	Розробка та проведення виховних заходів у ЗЗСО. Консультування з викладачем-керівником практики	практич. зан. 36 год. сам. роб. 34 год.	1. Написання конспектів виховних заходів. 2. Добір та виготовлення наочного матеріалу для виховних заходів. 3. Створення інтерактивних вправ, які можна застосовувати під час проведення занять у дистанційному форматі. 4. Консультування з учителем школи.

6	Спостереження за проведенням занять однокласників	практ. зан. 20 год. сам. роб. 10 год.	Ведення спостережень за діяльністю однокласників, аналіз кожного виховного заходу
7	Ведення щоденника з практики.	практ. зан. 8 год. сам. роб. 6 год.	Оформлення щоденника з практики. Підготовка до перевірки викладачем-керівником практики
8	Складання методичної папки з виховними формами роботи для учнів початкової школи	практ. зан. 4 год. сам. роб. 6 год.	Оформлення методичної папки
9	Оформлення звітної документації з практики.	практ. зан. 4 год. сам. роб. 4 год.	Оформити звітну документацію з практики (звіт з виховної практики; презентація та аналіз заходів виховного заходу; щоденник з виховної практики, який уміщує проведені виховні заходи, спостереження з аналізом заходів однокласників)
10	Підбиття підсумків практики.	практ. зан. 4 год.	Підготуватися до презентації результатів практики на підсумковій конференції.
Усього:		практ. зан. 100 год. сам. роб. 80 год.	

Звітна документація з практики

За підсумками практики з виховної роботи здобувачі освіти повинні представити звітну документацію:

- звіт з виховної практики (Додаток А);
- презентація та аналіз залікового виховного заходу (Додаток Б);
- щоденник з виховної практики, який уміщує проведені виховні заходи, спостереження з аналізом заходів однокласників.

Звіт про проходження практики є документом, який готується здобувачем освіти за результатами її проходження. Звіт складається за довільною формою і повинен відображати обсяг виконаної роботи. Документ погоджується з керівником практики не пізніше наступного робочого дня після завершення термінів її проходження. В кінці звіту студент наголошує на позитивних сторонах та недоліках, що мали місце в організації практики, а також висловлює пропозиції та побажання щодо її поліпшення.

Оформлення презентації та аналізу залікового виховного заходу у звітній документації мають відповідати загальним вимогам, що ставляться до текстових документів (Додаток Б). Зміст звітної матеріалу має відповідати нормам академічної доброчесності.

Забороняється цитування в тексті та внесення до бібліографічних списків тих джерел, які опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також джерел іншими мовами, якщо вони опубліковані на території Росії та Білорусі.

Протягом усього періоду проходження педагогічної практики студент зобов'язаний вести щоденник з виховної практики, у якому роблять записи, в яких відображають:

Загальні відомості (номер та адреса закладу загальної середньої освіти, де проходить практика; прізвище, ім'я та по-батькові директора, завуча початкових

класів, вчителя та клас, за яким ти закріплений. Також необхідно вказати розклад дзвінків та час проведення власних виховних заходів);

Список класу (список того класу, за яким закріплений. Його можна взяти у вчителя класу).

План виховної роботи (складається разом із методистом практики на семестр: тему, дату та примітку про виконання (пробне/залікове). План обов'язково треба погодити у вчителя класу та затвердити у методиста практики);

Індивідуальний план виховної роботи (відрізняється від попереднього розділу тим, що сюди записується власні виховні заходи. Так само, як і план виховної роботи, індивідуальний план складається на початку семестру, обов'язково погоджується у вчителя класу та затверджується у методиста практики);

Облік проведеної роботи практиканта (розміщується на розвороті робочого зошита. Його заповнює вчитель класу: у колонці «Вид роботи» вказує вид виховного заходу; у колонці «Коротка характеристика» записує аналіз проведеного заходу, ставить оцінку та підпис. Кожен твій виховний захід має оцінити вчитель);

Спостереження (записується за зразком: на лівій частині розвороту, починаючи зверху, записується дата проведення заняття, ПІП студента, тему, мету, обладнання, перебіг заняття, з правої – напроти кожної частини заняття – позитивне та негативне. Після кожного спостереження студент повинен підвести підсумки побаченого заняття та дати загальні висновки);

Плани-конспекти виховних заходів (за семестр проводиться одне залікове заняття, усі інші пробні. Плани-конспекти виховних заходів повинні бути розгорнуті. Конспект залікового заняття оформлюється титульною сторінкою, яку затверджує вчитель класу та методист).

Організація та керівництво практикою

Питання організації та керівництва практикою висвітлено у «Положенні про проведення практики здобувачів вищої освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради».

Керівництво практикою повинно забезпечити проведення всіх організаційних заходів щодо проходження і контролю за виконанням програми практики.

Відповідальність за загальний контроль практики покладається на керівника закладу фахової передвищої освіти. Безпосередню організацію практики та контроль за її проведенням в Академії здійснює завідувач практики, який за рішенням ректора може бути підпорядкований проректору з науково-педагогічної роботи.

Викладачі-керівники практики:

- розробляють програми практики на основі освітньо-професійної програми, освітньо-наукової програми, навчального плану;
- складають графіки та розробляють плани практики;
- забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: настановчі конференції (ознайомлення практикантів із необхідною документацією: програма практики, щоденник, методичні рекомендації тощо), інструктажі з техніки безпеки;
- закріплюють практикантів за робочими місцями, здійснюють методичне керівництво та контроль за їхньою діяльністю;
- разом із працівниками баз практик ведуть спостереження уроків і занять практикантів, обговорюють, аналізують і оцінюють їх;
- контролюють виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- перевіряють та оцінюють звітну документацію здобувачів вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від викладача-керівника консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
 - своєчасно пройти медогляд;
 - цілком виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки на базі практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
 - своєчасно здати звітну документацію із практики.

Учитель ЗЗСО під час проходження практики:

- ознайомлює практикантів з психолого-педагогічними особливостями класу та індивідуальними особливостями окремих учнів.
- ознайомлює здобувачів вищої освіти з виховною роботою в даному класі й допомагає скласти здобувачів вищої освіти план виховної роботи на період проходження практики.
- надає здобувачам вищої освіти консультації, поради, рекомендації щодо змісту, форми виховного заходу за тиждень до його проведення.
- спостерігає за проведенням здобувачами вищої освіти виховних заходів упродовж усього періоду практики.
- аналізує виховну роботу практикантів самостійно і бере участь в аналізі залікових заходів.
- своєчасно оцінює роботу здобувачів освіти та заповнює щоденники практики.
- підтримує тісний зв'язок з викладачем-керівником практики та інформує у разі необхідності про якість проходження здобувачами вищої освіти даного виду практики.

Контролюючим органом є завідувач навчальної практики, який:

- ✓ добирає базу для проведення практики: заклади загальної середньої освіти, гімназії, ліцеї;
- ✓ разом із викладачами розподіляє групи практикантів за місцем практики, здійснює методичну допомогу, опікується створенням належних умов для їхньої праці та побуту;
- ✓ здійснює методичне керівництво і контроль за діяльністю всіх осіб, які беруть участь в організації та проведенні педагогічної практики.

У разі складної епідеміологічної ситуації в країні загалом чи регіоні зокрема, введенням карантину в групі через інфекційні захворювання, або запровадженням воєнного стану практику дозволяється проходити у змішаному або дистанційному режимі.

Всі завдання практики адаптовано до умов дистанційного навчання у синхронному або асинхронному режимах: асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронні засоби зв'язку; синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

Порядок проведення практики з використанням засобів дистанційного зв'язку

Викладачі-керівники практики забезпечують On-line навчання з використанням засобів дистанційного зв'язку в синхронному або асинхронному режимі, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та месенджери, зокрема: GoogleClassroom, Zoom, Skype, Viber, Telegram, WhatsApp відповідно до навчального плану, графіка освітнього процесу та розкладу занять. Відеоконференц-зв'язок супроводжується аутентифікацією здобувачів освіти під час виконання завдань практики.

Процес організації проходження практики в он-лайн режимі передбачає:

- інформування здобувачів вищої освіти про організацію освітнього процесу з використанням засобів дистанційного навчання;
- проведення організаційних заходів перед початком практики: настановчої конференції, ознайомлення здобувачів освіти з організаційними умовами проведення практики в On-line формі, в тому числі інформування щодо правил безпечної взаємодії в On-lineформаті;
- ознайомлення практикантів з місцем проходження практики, здійснення методичного керівництва та контроль за їхньою діяльністю;
- координацію дій з працівниками відділу практики КЗ «ХГПА» та викладачами, в групах яких здобувачі освіти здійснюють спостереження та проводять заняття (уточнення розкладу та тем занять, надання посилань на онлайн-зустрічі тощо);
- консультування здобувачів освіти у синхронному режимі у відповідності до розкладу;
- надання магістрантам відео-, графічної та текстової інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та месенджерів;
- спостереження керівником практики, працівником бази практики та магістранта за заняттям, яке проводиться;
- обговорення в On-lineформаті проведеного заняття з фіксацією балів за проведений захід;
- надсилання здобувачами освіти пакету звітної документації на електронну пошту керівника практики у відповідності до вимог практики (у вигляді документу Word або іншого файлу);
- перевірку та оцінювання звітної документації практикантів у відповідності до критеріїв оцінювання, визначених у робочій програмі практики;
- проведення підсумкового контролю у формі заліку з використанням засобів дистанційного зв'язку.

Алгоритм дій студента-практиканта при повітряній тривозі під час проведення пробного заняття:

1. Студенту-практиканту необхідно попередити усіх слухачів заняття про відключення від конференції та необхідності терміново пройти до найближчого укриття.

2. Під час оголошення сигналу повітряної тривоги навчальне заняття автоматично переходитиме в асинхронний режим, матеріали заняття розміщуються в GoogleClassroom.

3. Для проведення заняття в асинхронному режимі студенту-практиканту необхідно заздалегідь підготувати матеріали навчального заняття для розміщення на платформі GoogleClassroom у відповідному освітньому компоненті (відео-матеріали, презентація, розроблені завдання для асинхронного режиму, інструкції виконання до них, строки виконання та критерії оцінювання).

4. Підготувати звіт для керівника практики про проведення заняття в синхронному режимі.

Алгоритм дій викладача-керівника практики при повітряній тривозі (або відключення електропостачання) під час проведення пробного заняття студента-практиканта:

1. До початку пробного заняття попередити студента-практиканта про необхідність переходу в асинхронний режим роботи в ситуації повітряної тривоги.

2. Провести індивідуальну консультацію зі студентом-практикантом щодо проведення ним пробного заняття в асинхронному режимі.

Здобувача освіти, який внаслідок оголошення повітряної тривоги не провів заняття в синхронному режимі, оцінюють за результатами організації навчання в синхронному або синхронно-асинхронному/асинхронному режимі.

Саме дії викладачів на основі етичних міркувань, взаємодія зі студентами на засадах партнерства та взаємоповаги, обговорення зі студентами способів покращення їхньої теоретичної та практичної підготовки, підтримання дискусії та

самостійної думки студентів, прозорість процедур контролю та оцінювання здобутих компетентностей є обов'язковими маркерами успішної роботи в ході практик.

Методичні рекомендації щодо спостережень за проведенням занять

Спостереження – метод пізнання дійсності, який ґрунтується на безпосередньому сприйнятті процесів, явищ, об'єктів за допомогою органів чуття, без втручання в їх буття дослідника. Спостереження у психології та педагогіці – це цілеспрямоване й систематичне сприйняття дослідником дій і поведінки людини або особливостей протікання досліджуваного явища, процесу і їх специфічних змін [39]. С. Гончаренко педагогічне спостереження визначає як «цілеспрямований і планомірний процес збирання інформації шляхом прямої та безпосередньої реєстрації дослідником проявів психолого-педагогічних явищ і процесів» [28]. Отже, педагогічне спостереження являє собою цілеспрямоване, безпосереднє сприйняття педагогічного явища або процесу, реєстрацію та аналіз отриманих результатів.

Вміння аналізувати виховне заняття – одне з найважливіших методичних вмінь, якому повинні навчитися студенти під час практики з виховної роботи. Аналіз заняття після його спостереження – важлива ланка професійного становлення студентів у період педагогічної практики. Він має на меті: поглиблювати знання з методики; розвивати дослідницькі, конструктивно – виховні, організаційні, професійні вміння майбутнього вчителя-вихователя; сприяти формуванню індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Здобувачі освіти ведуть спостереження за кожним заняттям, що проводиться у їхній підгрупі. Фіксують спостереження у щоденнику практики.

Аналіз спостереження за заліковим заняттям, що проводять у підгрупі колеги-одногрупники під керівництвом методиста здійснюється обговорення. В обговоренні повинні взяти участь усі здобувачі освіти даної групи, викладач-

методист, і вчитель класу. Порядок обговорення такий: першим виступає здобувач освіти, що проводить аналіз заняття за схемою (Додаток Б). Здобувачі освіти групи можуть доповнювати, давати свої зауваження, тощо. Наприкінці обговорення виступають вчитель та викладач-методист, який підводить підсумки обговорення, роз'яснює неузгоджені моменти, які виникли в процесі обговорення. Методист також оцінює аналізи заняття, дані здобувачами освіти, ставить загальну оцінку обговореного заняття і мотивує її.

Методичні рекомендації щодо підготовки, проведення та самоаналізу виховних занять

При підготовці виховних занять здобувачі освіти: ознайомлюються з законодавчими документами України та нормативними документами Академії щодо організації освітнього процесу; користуються матеріалами Цифрового репозиторію Бібліотеки КЗ «ХГПА», в яких відображено сучасні завдання та тенденції у педагогічній освіті; прогнозують можливі нестандартні ситуації та ефективні стратегії поведінки в них; задіюють компетентності, набуті ними в ході неформальної освіти (проходження онлайн-курсів на освітній платформі Prometheus, EdEra, Всеосвіта, На урок, Освіторія, заходи з фахівцями в освітянській галузі, які скоординовано кафедрою педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту; заходи на базі Інноваційно-тренінгового кабінету початкової освіти).

Здобувачі освіти, перебуваючи на практиці, керуються планом позакласної виховної роботи, складеним класним керівником і включаються в його виконання. Разом із тим, слід проявляти ініціативу, вносити пропозиції з урахуванням своїх можливостей. Конспект будь-якого виховного заходу рекомендується складати за такою схемою:

- тема;
- мета;
- обладнання;
- методи і види роботи;
- використана література;
- перебіг заняття.

Обраний тип уроку визначає його структуру. Поетапність має впливати зі змісту заняття і визначатися ним. Важливо, щоб структурні елементи заняття були тісно пов'язані між собою. Кожен елемент заняття повинен логічно впливати з попереднього і готувати подальші міркування і дії наступної частини заняття. Тому, розробляючи структуру заняття, слід пам'ятати, що вона повинна бути гнучкою, щоб можна було оперативно варіювати наміченими елементами, їх послідовністю, кількістю, часом проведення, залежно від реальних умов, що можуть скластися під час проведення заняття.

Заняття не має бути одноманітним, монотонним. Повинні бути динаміка, розвиток, зростання, зміна. Все, що робить заняття яскравим, насиченим, цікавим. Але не слід і перенавантажувати його великою кількістю елементів, тобто вносити різноманітність ради різноманітності. Це призводить до швидкої втомлюваності, зниження уваги, неможливості сприйняття перенасиченого матеріалу.

Після того, як структура заняття чітко визначена і продумана можна приступати до вибору форми та методів проведення. При визначенні методів проведення заняття на ряду з традиційними (бесіда, демонстрація, перегляд, робота з книгою, з картками, виконання завдань і тому подібне) потрібно вибрати такі, що зроблять його цікавим, неповторним і незабутнім.

Інноваційні технології, нетрадиційний підхід створюють у студентів бажання займати не просто активну, а ініціативну позицію у виховному процесі. Найчастіше використовуються такі методи, технології, вправи: «акваріум», «броунівський рух», візуалізація, «дерево рішень», дебати, захист проєкту, «займи позицію», «голосування ногами», «зрозумій мене», «карусель», метод кейса, міні-лекція, питання-відповідь, «прес», рольова чи симуляційна гра, «світове кафе», «снігова куля», «незакінчене речення», робота в малих групах тощо.

На цьому етапі пропоную навчальні ситуації, в яких попередній досвід учнів стикається з новими знаннями, відчуттями та відносинами. Ці ситуації створюються за допомогою невеликих текстів або розповіді вчителя, аналізу конкретних ситуацій

та експериментування з новими моделями поведінки. Завдання різноманітні та передбачають активну участь кожного учня в осмисленні нової інформації; учні працюють індивідуально, в парах та малих групах. Роль вчителя полягає в тому, щоб створювати та підтримувати ситуації, які потребують активної діяльності. Вчитель повинен ставити питання та завдання, які викликають неоднозначні відповіді, а потім пропонувати обговорити наявні суперечності, таким чином стимулюючи активний творчий процес реалізації поставлених завдань. Найважливіше, що на цьому етапі учитель виступає не як носій «істини», а лише як джерело інформації та «провокатор» творчого й активного мислення учнів. Про ефективну реалізацію специфічних завдань цього етапу виховної години ви зможете зробити висновки за такими діями та результатами:

- учні активно читають, малюють, дають відповіді на питання, експериментують;
- учні беруть участь в дискусії, висловлюючи різні думки з приводу нової інформації, при цьому порівнюють та співвідносять її з попереднім досвідом;
- учні ставлять нові питання, намагаються зібрати більше інформації з теми виховної години.

В умовах сучасних викликів новим напрямом професійної діяльності майбутнього педагога є забезпечення безпечного освітнього середовища. Безпечне освітнє середовище – це стан освітнього середовища, в якому: наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю, відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримано прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника навчально-виховного процесу. На етапах підготовки та проведення навчальних заходів практикант має урахувати сучасні реалії та планувати свої дії відповідно.

Самоаналіз. Самоаналіз практичної діяльності є необхідною частиною проведення практики. Він дозволяє подивитися на власну професійну діяльність зі сторони, відзначити краще, побачити можливі помилки і позбутися їх.

Самоаналіз професійної педагогічної діяльності означає вивчення практикантом результатів своєї праці, а також виявлення причинно-наслідкових зв'язків між педагогічними явищами, визначення напрямку для подальшого вдосконалення. Він має кілька функцій: діагностичну, пізнавальну, перетворювальну, самоосвітню. Мета самоаналізу полягає в демонстрації досягнення певного рівня. Це виражається в освоєнні нових досягнень педагогічної науки, в умінні підходити до вирішення педагогічних завдань творчо, а також оптимально підбирати методи, засоби, форми та прийоми при здійсненні своєї професійної діяльності.

Орієнтовна схема самоаналізу виховного заняття представлено у додатках (Додаток Б).

Методичні рекомендації щодо здійснення виховної діяльності студентами-практикантами у дистанційній формі

Дистанційна форма освіти передбачає створення єдиного інформаційно-освітнього простору для навчального процесу, що вміщує різноманітні електронні джерела інформації: віртуальні бібліотеки, бази даних, консультаційні служби, електронні навчальні посібники тощо.

Для результативного планування виховного заняття в дистанційній формі навчання необхідно чітко визначити модель дистанційного навчання, що враховуватиме різні види взаємодії та сприятиме створенню соціального середовища, у якому здобувач освіти отримує знання та трансформує свій професійний та соціальний досвід.

Необхідно звернути увагу на те, що на сьогодні в освітній системі України під час організації дистанційного навчання використовуються дві основні форми – *синхронна й асинхронна*.

Синхронне навчання – така форма навчання, яка передбачає одночасне залучення до освітнього процесу викладачів і здобувачів освіти. Використовуються такі форми заходів, як вебінари, віртуальні класи, конференції тощо. Цей тип занять має низку переваг, серед яких: взаємодія між викладачами та здобувачами освіти в реальному часі; встановлення миттєвого зворотного зв'язку з інструкторами, викладачами, наставниками; активна участь у дискусіях.

Асинхронне навчання відрізняється тим, що не вимагає від учасників освітнього процесу одночасної участі в навчальних заходах. Натомість здобувачі освіти мають можливість самостійно опрацьовувати навчальний матеріал із певного курсу в час, який є зручним для них, у власному темпі. Крім матеріалу, який надається викладачем, здобувачі освіти мають доступ до віртуальних бібліотек

світового рівня, можуть використовувати онлайн-бази даних, дошки оголошень, компакт-диски, організовуючи миттєву доставку інформації.

Платформи для організації дистанційного навчання поділяються на 2 категорії: із закритим кодом (комерційні); із відкритим кодом (поширюються безкоштовно).

Оскільки платформи дистанційного навчання мають різний функціонал, умовно їх можна розділити на такі:

Масові інформаційні платформи з онлайн-курсами: Prometheus, EdEra, iLearn, Всеукраїнська школа онлайн, На урок, тощо.

Для організації онлайн-навчання: GoogleClassroom, Moodle, **Мій клас**, HUMAN, тощо.

Для оцінювання, аналітики: Classtime, ClassDojo, **Kahoot**, тощо.

Для інтерактивного навчання: **Canva**, iMindMap, Padlet, тощо.

Отже, дистанційне навчання може бути настільки ж ефективним, як і аудиторне навчання, якщо методи і технології відповідають завданням, є взаємодія між здобувачами освіти та вчасний зворотний зв'язок між викладачем (студентом-практикантом) та здобувачем освіти.

Контроль та оцінювання здобутих компетентностей

Оцінювання здобутих компетентностей здобувачів освіти здійснюється відповідно до вимог кредитної трансферно- накопичувальної системи організації освітнього процесу. Форми контролю: поточний, семестровий підсумковий (залік). Оцінюються роботи відповідно до внутрішнього Порядку оцінювання здобутих компетентностей здобувачів освіти.

При проведенні семестрового контролю у формі поточного модульного контролю підсумкова оцінка з практики виставляється за результатами накопичених балів поточного контролю. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС.

При проведенні семестрового контролю у формі диференційованого заліку підсумкова оцінка з практики виставляється за результатами поточного контролю та підсумкового контрольного заходу (5 семестр). У цьому випадку результати як поточного так і підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою кожен з ваговими коефіцієнтами відповідно 0,6 та 0,4.

Шкала оцінювання практики за семестр (ECTS та національна):

Оцінки за накопичувальною стобальною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Залік
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F		не зараховано з обов’язковим повторним вивченням

Критерії оцінювання здобутих компетентностей здобувачів освіти

№ з\п	Форми роботи	Критерії оцінювання	Рейтинговий бал	min-max	Еквівалент оцінки за національною шкалою
1.	Розробка та проведення оригінального залікового заняття	Задовільний	20-28	20-40	«3»
		Середній	29-34		«4»
		Високий	35-40		«5»
2.	Спостереження та обговорення виховних заходів здобувачів вищої освіти та вчителів початкових класів (у синхронному/асинхронному форматі)	Задовільний	15-16	15-20	«3»
		Середній	17-18		«4»
		Високий	19-20		«5»
3.	Ведення та оформлення щоденника практики	Задовільний	15-16	15-20	«3»
		Середній	17-18		«4»
		Високий	19-20		«5»
4	Методична допомога вчителю при підготовці до заходів / розробка наочності / допомога учням / ініціативність здобувача вищої освіти (у синхронному/асинхронному форматі)	Задовільний	10-13	10-20	«3»
		Середній	14-17		«4»
		Високий	18-20		«5»
	Усього:			60-100	

Залік		Min/Max бал
Захист результатів практики Презентація електронного портфоліо	Підготовка та оформлення методичного портфоліо з власними виховними заходами	25 – 40
	Доповідь та презентація результатів практики	30– 45
	Участь в обговоренні, вироблення методичних рекомендацій	5 – 15
Загальна кількість балів:		60 – 100 X k= 0,4

Критерії оцінювання результатів практики

Оцінка **«відмінно»** (90-100 балів) ставиться у випадку, якщо здобувач вищої освіти виконав роботу впродовж обумовленого терміну на високому науковому й організаційно-методичному рівні весь об'єм програми практики в цілому, оптимально застосувавши різноманітні та доцільні методи і прийоми пошуку, відбору, науково-методичного опрацювання джерел; проявив у ході роботи самостійність, творчий підхід, здатність до здійснення самоаналізу.

Оцінка **«добре»** (74-89 балів) ставиться у випадку, якщо практикант повністю виконав програму практики, проявив уміння й навички роботи фаховою та методичною літературою, але допустив незначні помилки практичного характеру; представив звітну документацію у встановлений термін у повному обсязі; здійснює самоаналіз власної діяльності.

Оцінка **«задовільно»** (60-73 бали) ставиться у випадку, якщо практикант виконав програму практики в цілому, проте не виявив глибоких знань теорії та методики виховної роботи і вміння їх використовувати; на задовільному рівні виконав завдання практичного характеру, допустивши при цьому окремі помилки, пов'язані з прогалинами у теоретичному засвоєнні базового матеріалу з дисциплін професійної підготовки, представив звітну документацію пізніше встановленого терміну.

Оцінка **«незадовільно»** (0-59 балів) ставиться у випадку, якщо здобувач вищої освіти не виконав більше, ніж на 2/3 програми практики, не зумів налагодити взаємовідносини з працівниками бази практики, ігнорував правила роботи і поведінки, прийняті в цих установах, не адекватно реагував на зауваження керівників практики, незадовільно ставився до функціональних обов'язків практиканта; порушував правила техніки безпеки; не здатен до здійснення самоаналізу власної діяльності.

Політика практики

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності, а саме:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Академічна доброчесність передбачає сумлінне і вчасне виконання обов'язків здобувача освіти, зокрема відвідування аудиторних занять, дотримання графіків і дедлайнів навчального плану та програми, толерантне й шанобливе ставлення до всіх учасників освітнього процесу.

Проявами порушення морально-етичних принципів поведінки учасників освітнього процесу є списування, у тому числі через посередництво мобільного Інтернету, використання у власній праці чужих матеріалів без посилань, представлення як своїх здобутків матеріалів, узятих з Інтернету.

Відпрацювання пропущених із поважної причини занять у ході проходження практики здійснюється здобувачем освіти згідно з графіком, або дистанційно.

Звіти, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання заліку відбувається з дозволу деканату.

ПІСЛЯМОВА

Практика з виховної роботи спрямована на подальше вдосконалення та розвиток педагогічних умінь та навичок студентів спеціальності 013 Початкова освіта, основною метою якої є підготувати майбутнього вчителя початкових класів до організації виховної взаємодії з молодшими школярами навчальної та позакласної роботи.

Виховна діяльність – це діяльність з організації виховної взаємодії з метою створення сприятливих умов у розвиток особистості вихованця за умов шкільного колективу.

Структурно виховну діяльність можна у вигляді сукупності компонентів: цілеспрямована діяльність, прогностична, діагностична, конструктивна (проектувальна), організаторська, комунікативна, аналітична, корекційна.

У сучасних умовах виховна діяльність будується на основі концептуальних підходів: особистісно-орієнтованого, дитиноцентрованого, культурологічного, аксіологічного, діяльнісного. Провідну роль грають принципи гуманізації та демократизації виховання.

У ході практики з виховної роботи закріплюються та поглиблюються теоретичні знання, отримані студентами з методики виховної роботи, виробляється комплекс компетентностей, притаманних сучасному вчителю.

Здійснення виховної діяльності в ході реального освітнього процесу позитивно впливає на пошук здобувачами освіти індивідуального педагогічного стилю, забезпечення досвіду рефлексії, формування системи м'яких навичок.

ДЖЕРЕЛА

Нормативні та допоміжні документи

(закони, постанови, рішення, положення, стратегії, стандарти тощо)

1. Державна національна програма «Освіта : Україна ХХІ ст.». Київ, 1993.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п#Text> (дата звернення: 07.08.2023).
2. Державний стандарт початкової загальної освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2018 р. No 462). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.08.2024).
3. Кодекс академічної доброчесності Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
URL: http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/kodeks_acad.pdf (дата звернення: 11.08.2024)
4. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022р. No527. URL : <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/62a0421e24258666156501.pdf> (дата звернення: 19.08.2024).
5. Концепція Нової української школи URL : <http://surl.li/hoHa> (дата звернення: 15.08.2024).
6. Освіта України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2022. С. 183-187. <http://surl.li/cxswm> (дата звернення: 09.08.2024).
7. Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» для здобувачів фахової передвищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 013 «Початкова освіта».: затв. рішенням Вченої ради Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради від 07.06.2023 р. протокол № 12. URL : <http://www.hgpa.kharkov.com/wp->

content/uploads/2019/opp/2023/fah_bacalavr/pochatkova.pdf (дата звернення: 04.08.2024).

8. Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466 (редакція від 16.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 02.08.2024)

9. Положення про дистанційне навчання: затв. рішенням Вченої ради Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради від 22.04.2020 р. протокол № 10. URL : <http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/dystanciyne.pdf> (дата звернення: 04.08.2024).

10. Положення про проведення практики здобувачів фахової передвищої освіти Харківського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. URL: <https://drive.google.com/file/d/1YAZDsk08xYgKWnouh0ki9X11VivU892G/view> (дата звернення: 03.08.2024)

11. Про фахову передвищу освіту: закон України [№ 3494-IX від 22.11.2023.](#) (редакція від 22.11.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення: 10.08.2024).

12. Про затвердження положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : Наказ МОН України від 08.04.1993 № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> (дата звернення: 07.08.2024)

13. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/2145-19> (дата звернення: 04.09.2024).

14. Стандарт фахової передвищої освіти України: освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 801. (дата звернення: 10.08.2024).

Основні

15. Загальна педагогіка. Лекції : навч.-метод. посібник для здобув. вищ. освіти першого (бакалаврського) рівня та освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра / уклад. : О. Бабакіна та ін.; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2022. 317 с.

16. Загальна педагогіка. Практичні та семінарські заняття: навч.-метод. посібник для здобув. вищ. освіти першого (бакалаврського) рівня та освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра / уклад. : О. Бабакіна та ін.; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2022. 164 с.

17. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2019. 208 s.

18. Практика з виховної роботи : робочий зошит (електронне видання) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня та освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра / уклад. : О.М. Акімова, Ю.О. Блудова, О.О. Ільїна, К.Г. Корсікова, О.В. Кузнецова, Н.В. Потапова, Т.Ф. Отрошко; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. 3-тє видання перероблене і доповнене. Харків, 2022. 84 с.

Допоміжна

19. Акімова О.М., Кузнецова О.В., Одарченко В.І. Система виховання цінностей у парадигмі «Нової школи» (на прикладі дисципліни «Методика виховної роботи»). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. праць. Запоріжжя, 2016. Вип. 51 (104).

20. Батраченко О.В. Трикутник партнерства : педагоги-вихованці-батьки. Виховний проект. Трудове навчання в школі. 2017. No 10. С. 43–47.

21. Виховання культури гідності дітей та учнівської молоді в позаурочній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів: метод. посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 260 с.

22. Думашівський Я. Є. Дистанційна освіта: переваги, недоліки, перспективи впровадження. Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 27 серпня, 2021 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. С.176–178.
23. Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять. Ужгород: ПП «АУТДОР –ШАРК», 2015. 160 с.
24. Казанжи І. В. Теорія і методика виховної роботи в школі I ступеня : навч. посібник для вищ. навч. закл. Київ: Слово, 2014. 296 с.
25. Кірик М. Ю., Данилова Л. І. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Львів: Світ, 2019. 136 с.
26. Коберник О. М., Бялик О. В. Інноваційні технології навчання та виховання. Умань : Жовтий, 2010. 208 с.
27. Кондратова Л.Г. Виховна робота в школі : тренінги для вчителів. Харків : Ранок, 2013. 160 с.
28. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України : навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 256 с.
29. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навч. посіб. Київ : ВД «Слово», 2012. 288 с.
30. Методика виховної роботи: робочий зошит / Т.Ф. Отрошко, О.М. Акімова, Ю.О. Блудова, О.О. Ільїна, Н.В. Потапова, О.В. Кузнецова. Харків: ТОВ «Ексклюзив», 3-тє вид., перероб. і допов., 2018. 69 с.
31. Педагогіка : словник термінів і понять / уклад. Г.Ф. Пономарьова, І.М. Толмачова; Комунал. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 148 с.
32. Пономарьова Г.Ф. Виховання майбутнього педагога : теорія і практика : монографія. Харків : Ранок, 2014. 547 с.

33. Початкова школа: виховання на цінностях: збірник виховних справ / упорядники : Л.П. Ткаченко, А.О. Ткаченко, О.В. Романюк. Біла Церква. КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2017. 88 с.

34. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: методичний посібник. / Бібік Н. М. К.: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

35. Технології розвитку креативних здібностей майбутніх учителів : монографія / Г. Ф. Пономарьова, Л. О. Петриченко, І. В. Полякова, А. А. Харківська ; Комунал. Закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків : Видавець О. А. Мірошніченко, 2019. 272 с.

36. Цимбалару А.Д. Нова українська школа: освітній простір учня початкової школи: навчально-методичний посібник. К: Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Найменування ресурсу	Адреса ресурсу
1.	Міністерство освіти і науки України	http : // www.mon.gov. ua
2.	Національна академія педагогічних наук України	https://naps.gov.ua/
3.	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua
4.	Державна освітянська бібліотека України	http://www.edu-ua.net/library
5.	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського	http://dnpb.gov.ua/ua/
6.	Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка	https://korolenko.kharkov.com/
7.	КЗ «ХГПА»	http://www.hgpa.kharkov.com/.
8.	Освітня онлайн-платформа EdEra	https://www.ed-era.com/books/
9.	Освітня онлайн-платформа Prometheus	https://prometheus.org.ua/
10.	Освітній проєкт «На урок»	https://naurok.com.ua/
11.	Національна освітня платформа «Всеосвіта»	https://vseosvita.ua/

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркушу звіту про проходження практики

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
ХАРКІВСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗВІТ

про проходження практики з виховної роботи

здобувача освіти _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

відділення _____

освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

спеціальності _____

_____ курс, група _____

Викладач-керівник практики _____
(прізвище, ім'я)

Орієнтовна схема аналізу виховного заходу

1. **Організація:** готовність дітей до проведення заходу; оформлення приміщення, обладнання, наочність; використання ТЗН; структурна схема заходу, чіткість, організованість, злагодженість у проведенні заходу; раціональне використання часу.
2. **Зміст:** актуальність і новизна теми, змістовна спрямованість і доступність, логічність, послідовність, цілеспрямованість, раціональність у доборі фактів, їх осмислення, глибина висновків, зв'язок з життям класу, школи, міста; добір питань, що хвилюють школярів.
3. **Методика проведення:** врахування вікових особливостей школярів; можливість відвертого обміну думками; характер діалогу; стимулювання учнів до дискусії.
4. **Психологічна обстановка:** поведінка учнів, їх активність, зацікавленість, ставлення до заходу, поведінка вчителя; його тон; ставлення до учнів, педагогічний такт, повага до самостійності думок, пропозицій.
5. **Особистісні якості вихователя:** рівень компетенції та ерудиції, ступінь його зацікавленості заходом, зовнішній вигляд, культура мовлення, невербальні засоби спілкування.
6. **Загальні висновки:** найбільш істотні позитивні сторони і недоліки щодо змісту, методів проведення, якості підготовки і виховних результатів.
7. **Загальна оцінка:** чи досягнута мета, як ставилися діти до заняття, роль педагога в підготовці і проведенні заходу, ініціативність і творчість практиканта.
8. **Рекомендації.**

Вимоги до змісту та оформлення презентації

Презентація (від англ. presentation – представлення, показ) – це набір картинок-слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату. Мета презентації – забезпечити стисле та наочне подання основних результатів самостійної роботи.

Мультимедійні презентації мають бути створені у програмі Microsoft PowerPoint. Обсяг презентації – від 10 до 20 слайдів, у залежності від суті та обсягу завдання. Презентація містить титульний слайд (тема виступу, ПІБ доповідача, факультет, група, курс), інформаційні слайди та завершальний слайд. Слайди доречно нумерувати.

Кожний слайд має відображати одну думку. Текст слайду має бути лаконічним та завершеним. У тексті необхідно вживати короткі слова та прості речення. На слайді має бути 6-8 рядків. Рядок має містити 6-8 слів, загальна кількість слів не повинна перевищувати 50.

Заголовки мають узагальнювати основні положення слайду.

Всі слайди презентації необхідно витримати в одному стилі, кольорова схема має бути єдиною для всіх слайдів (необхідно вибрати два головні функціональні кольори, які використовуються для фону та тексту). Найбільш важливу інформацію доречно розташувати у центрі слайду. Окрім текстових елементів, слайди повинні включати графічні і схематичні символи (малюнки, стрілки, таблиці тощо).

При створенні презентації необхідно скласти короткий конспект виступу. Неможна розміщувати на слайді весь текст, що підготовлено для виступу.

Зразок оформлення «Щоденника спостережень»

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Дата проведення: _____

ПІБ (за ким спостерігають) _____

Тема заняття: _____

Мета заняття: _____

Обладнання: _____

Перебіг заняття

Особисті враження і побажання

Позитивне

Побажання

Загальні висновки і рекомендації:

Зразок оформлення титульного аркушу залікового плану-конспекту

План-конспект «Затверджую» _____

(учитель закладу загальної середньої освіти)

(методист практики)

ПЛАН-КОНСПЕКТ

залікового заходу з виховної роботи

студентки (та) _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ групи, проведеного у _____ класі

Тема заняття _____

Консультації:

1. Учитель _____

дата, підпис

2. Методист практики _____

дата, підпис

Технічні вимоги до оформлення документації

№ з/п	Критерій оформлення	Характеристика
1	Формат сторінки	A-4; орієнтація книжкова; формат Microsoft Word (*.doc или *.docx)
2	Береги	верхнє та нижнє, ліве і праве по 2 см
3	Шрифт	TimesNewRoman
4	Розмір шрифту	14 пунктів
5	Міжрядковий інтервал	1,5
6	Вирівнювання тексту	по ширині
7	Абзацний відступ	1,25 см (не допускається створення абзацного відступу за допомогою клавіші Tab і знаків пропуску)
8	Переніс слів	автоматичний
9	Посилання на джерела	необхідно робити по тексту у квадратних дужках із зазначенням номерів сторінок відповідно джерела. Наприклад: [3, с. 234] або [2, с. 35; 8, с. 234]
10	Список використаних джерел	наприкінці роботи в порядку згадування джерел та оформлюється з урахуванням розробленого в 2015 році Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Орієнтовна структура виховної години

Тема.

Мета: (освітня, розвивальна, виховна) (закріплення, збагачення та поглиблення знань, набутих у процесі навчання, застосування їх на практиці; розширення загальноосвітнього кругозору учнів, формування в них наукового світогляду, вироблення вмінь і навичок самоосвіти; формування інтересів до різних галузей науки, техніки, мистецтва, спорту, виявлення і розвиток індивідуальних творчих здібностей та нахилів; організація дозвілля школярів, культурного відпочинку та розумних розваг; поширення виховного впливу на учнів у різних напрямках виховання)

Обладнання:

Використана література:

Перебіг заняття

1. Привітання.

- 1.1. Гігієнічні вимоги до уроку
- 1.2. Актуалізація опорних знань.
- 1.3.

2. Повідомлення теми і мети заняття.

- 2.1. Бесіда.
- 2.2. Перегляд відеоролику (мультфільму)
- 2.3. ...

3. Основна частина.

- 3.1. Розповідь про...
- 3.2. Гра ...
- 3.3. ...

4. Закріплення знань

- 4.1. Творча частина (кресворд, гра, ребуси, складання лепбуків, малювання, виготовлення поробок...)

5. Підсумок заняття.

Виробничо-практичне видання

Практика з виховної роботи

Методичні рекомендації

для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
спеціальність 013 Початкова освіта

Укладачі :

Блудова Юлія Олександрівна

Кузнецова Оксана Вікторівна

Ільїна Олена Олексіївна